

АННОТАЦИИ

УДК 168. А.З. ТАНАТАР, А.Ф. ЧЕКИМБАЕВ, С.О. БАЙСАНОВ, А.Х. НУРУМГАЛИЕВ

Исследование процесса выплавки ферросиликомарганца с использованием новых видов углеродистых восстановителей

В статье рассмотрены вопросы исследования процессов выплавки ферросиликомарганца марки ФСМн17 с использованием различных видов углеродистых восстановителей. Выплавка сплава по различным вариантам проводилась с постепенным набором температуры и выдержкой в течение 1,5 часа при температуре 1550°С. Для выплавки использовались марганцевый концентрат, с содержанием марганца 48,49%, кокс, с содержанием углерода 83,2%, высокозольный уголь месторождения «Сары-Адыр», углеродистый полупродукт, полученный в лабораторных условиях, и в качестве флюсующих материалов - кварцит и доломит. Результаты проведенных испытаний выплавки ферросиликомарганца марки ФСМн17 с использованием различных видов восстановителей были представлены в таблице.

УДК 621.762 А.Н. КАСЕНОВ, Б.Б. БЫХИН, А.Р. ТОЛЕУОВА

Исследование фазового состава углеродистой стали, полученной методом интенсивной пластической деформации

Резюме – формирование ультрамелкозернистой структуры позволяет значительно модифицировать свойства объемных материалов без изменения их химического состава. Однако достижение уникального сочетания особо высокой прочности и достаточной пластичности ультрамелкозернистых материалов требует разработки оригинальных способов их получения и обработки. Прокатка в горячем состоянии является самым распространённым видом обработки металлов давлением и представляет собой технологический процесс, имеющий целью изменить форму металла и придать ему определенные свойства. Надлежащая подготовка валков и их калибровка – основа прокатного производства.

УДК 669.15-194 Д.К. МУСИН, З.К. НАРКОЗИЕВА
Исследование стали X12 для дисков грохота

Приведены результаты исследования физико-механических свойств и микроструктуры сплавов применявшихся для изготовления дисков грохотов Гриззли в том числе из белого и серого чугунов. Выявлено, что сплав типа ледебуритной стали X12 является подходящим материалом для изготовления дисков валкового грохота для рассева кокса, работающего в условиях абразивного износа.

ӘОЖ 168. А.З. ТАНАТАР, А.Ф. ЧЕКИМБАЕВ, С.О. БАЙСАНОВ, А.Х. НУРУМГАЛИЕВ

Жаңа көміртекті тотықсыздандырғыштар түрлерін қолдануымен ферросиликомарганецтің балқыту үрдісін зерттеу

Мақалада, әр түрлі көміртекті тотықсыздандырғыштарды қолдануымен ферросиликомарганец ФСМн17 маркасының балқыту үрдісін зерттеу сұрақтары қарастырылған. Температураны ақырында көтеріп және 1,5 сағат уақыт аралығында 1550°С температурада ұстауымен қорытпаны әр түрлі нұсқада балқытып өткізді. Балқыту үшін 48,49% құрамы бар марганец концентраты, кокс, «Сары-Адыр» кен орнындағы 83,2% көміртегі құрамы бар жоғарыкүлді көмір, зертханалық шартта алынған көміртекті жартылай өнім, және де қосатын материалдар-кварцит және доломит қолданылды. әр түрлі тотықсыздандырғыштарды қолдануымен ферросиликомарганец ФСМн17 маркасын балқытуының өткізілген зерттеулер нәтижелері кестеде көрсетілген.

ӘОЖ 621.762 А.Н. КАСЕНОВ, Б.Б. БЫХИН, А.Р. ТОЛЕУОВА

Қарқынды пластикалық деформация арқылы өндірілген көміртекті болаттың фазалық құрамын зерттеу

Түйіндеме – ультраұсақдәнді құрылымның құралымы көлемді материалдардың қасиеттерін олардың химиялық құрамын өзгерісіз бірталай түрлендіреді. Алайда, ультрадисперсті материалдардың өте жоғары беріктігі мен жеткілікті икемділіктің бірегей комбинациясына қол жеткізу үшін, оларды өндіру және өндеудің соны әдістерін әзірлеуді талап етеді. Ыстық илектеу металдарды қысыммен өндеудің ең көп таралған түрі және металдың түрін өзгерту және оған белгілі бір қасиеттер беретін мақсатқа ие технологиялық процесс болып табылады. Орамдарды дұрыс дайындау және олардың калибрлеуі – илектеу өндірісінің негізі.

ӘҚК 669.15-194 Д.К. МУСИН, З.К. НАРКОЗИЕВА
Елек дискілерін жасауға арналған X12 болат қасиетін зерттеу

Гризли елегінің дискілерін жасауға арналған ақ және сұр шойын сонымен қатар қорытпаның физика-механикалық қасиеттерін және микроқұрылымдарын зерттеу нәтижелері келтірілген. Нәтижесінде X12 болаттың ледебуритті қорытпа (балқыма) түрі анықталған, бұл абразивті тозу жағдайында жұмыс жасайтын коксты елеуге арналған білікті електің дискілерін жасау үшін ең қолайлы материал екендігі анықталған.

UDC 168. A.Z. TANATAR, A.F. CHEKIMBAEV, S.O. BAYSANOV, A.KH. NURUMGALIEV

Investigation of the process of smelting ferrosilicon manganese using new types of carbon reductants

The paper deals with the study of processes of smelting ferrosilicon manganese brand FeSiMn17 using different types of carbon reductants. Melting of the alloy was carried out on the various options with a gradual set of temperature and held for 1,5 hours at a temperature 1550°S. Used for smelting manganese concentrate, with a manganese content of 48,49%, coke, with a carbon content of 83,2%, of high-carbon deposits "Sary- Adyr " carbon intermediate produced in the laboratory, and as a fluxing materials – quartzite and dolomite. Results of the smelting tests Ferrousiliconmanganese FeSiMn17 marks using different kinds of reducing agents were shown in Table .

UDC 621.762 A.N. KASSENOV, B.B. BYKHIN, A.R. TOLEUOVA

The phase composition of carbon steel produced by severe plastic deformation

Abstract – the formation of ultrafine patterns can significantly modify the properties of volumetric materials without changing their chemical composition. However, achieving a unique combination of very high strength and sufficient ductility of ultrafine materials requires the development of original methods of their production and processing. Hot rolling is the most common type of metal forming technology and a process with the goal of changing the form of the metal and give it certain properties. Proper preparation of the rolls and their calibration – the basis of the rolling production.

UDC 669.15-194 D.K. MUSIN, Z.K. NARKOZIYEVA

Research of x12 steel for roar disks

Results of researches of physicomechanical properties and microstructure of alloys applied to production of disks of grokhot the Grizzly including from white and gray chugun are given. It is revealed that an alloy like ledeburitny X12 steel is to suitable materials for production of disks of a roll roar for a rassev of the coke working in the conditions of abrasive wear.

УДК 622.74.H56 В.И. ИЛЬКУН, Р.Р. МУКАЕВ

К оптимизации работы трансмиссий приводов механизмов передвижения коксовыталькивателей

Рассматривается анализ причин отказов существующих механизмов передвижения коксовыталькивателей на металлургическом заводе Арселор Миттал Темиртау. В результате проведенного анализа данных ТО механизмов передвижения авторами показано, что затраты времени на обслуживание ходового редуктора меньше, чем трансмиссионного вала. По результатам анализа данных продолжительности ремонтов ходового редуктора и трансмиссионного вала установлено, что долговечность промежуточного вала трансмиссии меньше долговечности ходового редуктора. Выявлена также взаимосвязь долговечности редукторов и характера износа ходовых колес в кинематических цепях механизмов передвижения коксовыталькивателей.

УДК 621.771 О.Н. КРИВЦОВА, И.И. КУЗЬМИНОВ, Е.В. ШИРОКОВА, Ф.А. ЯБС

Статистические модели зависимостей механических характеристик арматурного проката

Проведена полная статистическая обработка и корреляционно-регрессионный анализ данных по химическому составу и механическим свойствам арматурного проката различного диаметра, прокатанного на непрерывном 16 клетовом мелкосортном стане в СПЦ АО «АрселорМиттал Темиртау» в период с января 2013 по апрель 2014 года с целью создания статистических моделей механических свойств готового проката. Полученные модели рекомендуются для прогнозирования механических свойств арматурного проката и могут быть использованы для оптимизации технологии прокатки.

УДК 621.771.2. В.А. ЯЩЕНКО, Б.К. КАЛМЫРЗАЕВ, А.И. ВОРОБЬЕВ
Планирование экспериментальных исследований износа клиньев барабана моталки ШПС 1700

Рассмотрено методика поэтапного эксперимента для изучения процесса изнашивания рабочих поверхностей клиньев барабана моталки горячекатаной полосы.

УДК 662.6(075) Б.А. БАЗАРОВ, О.Н. ЛЕЛИКОВА, О.Н. ОНИЩЕНКО
Особенности определения химической эксергии строительных кирпичей в процессе сушки и обжига

В статье рассмотрена возможность анализа технологических процессов на основе эксергетического метода. Также приводятся формулы для расчета химической эксергии строительных кирпичей

ӨОЖ 622.74.H56 В.И. ИЛЬКУН, Р.Р. МУКАЕВ

Бойынша кокхимиялық өндірістегі қозғалу механизмнің жұмыс режимдерін зерттеу

Арселор Миттал Темиртау металл заводында қозғалғым кокситергіштердің механикалық жұмысқа жарамсыздық талдау себебі қарастырылды. ТҚК техникалық қызмет көрсеткіш механизмдердің қозғаушы көрсеткіштері уақытқа трансмиссиялық валға қызмет көрсету редуктірдің шешімі бойынша жүргізуші күш болып табылады. Жүргізуші редуктор мен трансмиссиялық валдың жөндеу жұмысы бойынша көпұақыт аралығында трансмиссия, жүргізуші редукторға қарағанда жұмыс мерзімі аз болады. Сонымен қатар, кинематикалық қатардан шығып механикалық кокситергіштің жүргізуші арқасында редукторлардың төзімділігі мен тозу сипатының қарым қатынасы анықталды.

ӨОЖ 621.771 О.Н. КРИВЦОВА, И.И. КУЗЬМИНОВ, Е.В. ШИРОКОВА, Ф.А. ЯБС

Арматураны прокаттаудың механикалық қасиетіне байланысты статистикалық үлгілері

АҚ «АрселорМиттал Темиртау» СПЦ үздіксіз прокаттау 16 келетті ұсақдәнді станда металды талдадық. Арматуралық прокаттаудың әртүрлі диаметрлі механикалық қасиеті мен химиялық құрамына байланысты толық статистикалық талдау жүргізілді. Статистикалық үлгілердің жасау мақсатында дайын өнімнің механикалық қасиетіне корреляционно-регрессиондық талдау жүргізілді. Арматураны прокаттаудың механикалық қасиеттерін болжаудан алынған үлгі ұсынылған және прокаттаудың технологиясының оптимизациясы үшін зерттеле алады.

ӨОЖ 621.771.2. В.А. ЯЩЕНКО, Б.К. КАЛМЫРЗАЕВ, А.И. ВОРОБЬЕВ
КЖС 1700 орағышы сыналарының тозуын экспериментті зерттеуді жоспарлау

Ыстықтай соғылған жолағын моталканың барабанының сыналарларын жұмыс беттерінің тоздырудың процесін зерделеу үшіннің кезеңді экспериментін әдістеме қаралған.

ӨОЖ 662.6(075) Б.А. БАЗАРОВ, О.Н. ЛЕЛИКОВА, О.Н. ОНИЩЕНКО
Құрылыс кірпіштерінің құрғату және күйдіру үрдісінде химиялық эксергияның ерекшеліктерін анықтау

Мақалада технологиялық үрдістердің әдісінің эксергиялық негізінде мүмкіндігі қаралған. Сонымен қатар эксергиялық құрылыс кірпіштерінің химиялық есебіне формуласы жүргізіледі.

UDC 622.74.H56 V.I. ILKUN, R.R. MUKAIEV

To optimize transmission of gear mechanisms coke extractors

It was considered the analysis of causes of failures of the existing mechanisms of the movement of the coke-pushing on metal plant Arcelor Mittal Temirtau. As a result of the data analysis of the mechanisms of movement the authors have shown that the time for service of the running gear is smaller than the transmission shaft. According to the results of data analysis the length of the undercarriage repairs gearbox and transmission shaft is established that the durability of the intermediate transmission shaft is less than the life time of running gear. Identified the relationship of the durability of the gears and the nature of the wear of wheels in the kinematic chain mechanisms of movement of the coke-pushing.

UDC 621.771 O.N. KRIVTSOVA, I.I. KUZMINOV, E.V. SHIROKOVA, F.A. YABS

Statistical models of dependencies of mechanical characteristics of reinforced metal

A full aggregation and correlation and regression analysis of data on chemical composition and mechanical properties of the reinforcing bars of different diameters from 10 to 32 mm, collected on a continuous 16-stand bar mill of JSC "ArcelorMittal Temirtau" in the period from January 2013 to April 2014 with the aim of creating statistical models of mechanical properties of finished steel. The resulting models are recommended for prediction of mechanical properties of reinforcing bars and can be used to optimize the rolling technology.

UDC 621.771.2. V.A. YASHCHENKO, B.K. KALMYRZAYEV, A.I. VOROBIEV
Planning of experimental studies of wear of the wedges of the drum winder PNS 1700

It is considered a technique of stage-by-stage experiment for studying of process of wear of working surfaces of wedges of the reel block of a hot-rolled strip.

UDC 662.6(075). B.A. BAZAROV, O.N. LELIKOVA, O.N. ONISHCHENKO
Features of definition of a chemical exergy of construction bricks in the course of drying and roasting

In article, possibility of the analysis of technological processes on the basis of an exsergetichesky method is considered. In addition, formulas for calculation of a chemical exergy of construction bricks are given.

УДК 691.535:691.54 Е.В. СПИЧАК, Н.Е. ПОПОВА

Ресурсосберегающие мероприятия при охлаждении готового продукта в производстве цементного клинкера

В данной статье рассмотрен вопрос оптимизации производства цементного клинкера во вращающихся печах и приведено сравнение двух видов охлаждающих устройств: барабанного и колосникового холодильников.

ӘОЖ 691.535:691.54 Е.В. СПИЧАК, Н.Е. ПОПОВА

Ресурсты үнемдеу іш-шарасы арқылы цемент клинкер өндірісіндегі дайын өнімді салқындату

Бұл мақалада айналмалы пештегі цемент клинкер өнімін оңтайландыру сұрақтары қаратырылған және салқындату құрылғысының екі түрі салыстыру көрсетілген: барабандық және желтартқыш суытатқышы.

UDC 691.535:691.54 Y.V. SPICHAK, N.Y. POPOVA.

Technologies are saving resources at cooling of the prepared product in the production of cement clinker

In the article the question of optimization of production of cement clinker is considered in running around stoves and comparison over of two types of cooling devices is brought: drum and furnace-bar refrigerators.

УДК 624.662. Б.А. БАЗАРОВ, О.Н. ЛЕЛИКОВА, О.Н. ОНИЩЕНКО
Исследование газопроницаемости углей для получения генераторного газа

В статье рассмотрена газопроницаемость, крупность и пористость угля - функционально-зависимые факторы, определяющие физическое и аэродинамическое состояние угля. Построены зависимости скорости фильтрации от разрежения и скорости фильтрации от среднего диаметра угля.

ӘОЖ 624.662 Б.А. БАЗАРОВ, О.Н. ЛЕЛИКОВА, О.Н. ОНИЩЕНКО
Генераторлы газды алуға арналған көмірлердің газды өткізгіштігін зерттеу

Мақалада көмірдің физикалық және аэродинамикалық күйін анықтайтын, функционалды тәуелді факторлар – көмірдің ірілігі және кеуектілігі, газөткізгіштігі қарастырылған. Көмірдің орташа диаметріне сүзу жылдамдығына және сиреуіне қатысты сүзу жылдамдығының тәуелсіздігі құрастырылған.

UDC 624.662. B.A. BAZAROV, O.N. LELIKOVA, O.N. ONISHCHENKO
Research of gas-penetrability of coals for the receipt of generator gas

Gas-penetrability, largeness and porosity of coal, are functionally-dependent factors qualificatory the bodily and aerodynamic condition of coal is considered in the article. Dependences of speed of filtration are built on rarefaction and speed of filtration from the middle diameter of coal.

УДК 69.008 И.Е. САТАЕВ, Н.П. РЯБУШКИНА

Изготовление искусственного камня с помощью форм из полиуретана в процессе подготовки техников-строителей на профессиональной практике

В этой статье рассматриваются вопросы внедрения новой технологии изготовления искусственного камня из гипсополимеров с помощью полиуретановых в форм в учебном процессе при подготовке техников-строителей.

ӘОЖ 69.008 И. Е. САТАЕВ, Н.П. РЯБУШКИНА

Техник-құрылысшыларды дайындау процессінде кәсіптік тәжірибі полиуретандық қалыптар арқылы жасанды тас қалыптау

Осы мақалада техник-құрылысшылар дайындаудың оқу процессінде полиуретандық қалыптар арқылы гипсополимердің жасанды тасты қалыптаудың жаңа технологияларының еңгізу мәселелері қарастырылған.

UDC 69.008 I. E. SATAYEV, N. P. RYABUSHKINA

Production of the artificial stone by means of forms from polyurethane in the course of training of technicians-builders in professional practice

In this article questions of introduction of new manufacturing techniques of an artificial stone from gipsopolimer by means of polyurethane in forms in educational process when training technicians-builders are considered.

УДК 621.81 Г.А. СИВЯКОВА, А.П. ЧЕРНЫЙ, А.В. ДОЛЯ

Особенности электропривода станков винтовой прокатки

В статье приводится информация об основных видах электроприводов станков винтовой прокатки. Обосновываются преимущества индивидуального привода. Рассматриваются преимущества электропривода переменного тока с частотным управлением как энергосберегающего фактора.

ӘОЖ 621.81 Г.А. СИВЯКОВА, А.П. ЧЕРНЫЙ, А.В. ДОЛЯ

Электр бұрандарының жұқарту орнағының ерешеліктері

Бұл мақалада жұқарту үдерісіндегі энергия қуат параметрлеріне негізгі бұранды жұқарту электр жетек станының түрлері мен олардың әсер етуі туралы айтылады. Сондай-ақ бұранды жұқарту үдерісінің энергия үнемдейтін факторы ретінде жиілікті бақылаумен электр жетек айналымы тоғының үстемдіктері қарастырылады.

UDC 621.81 G.A. SIVYAKOVA, A.P. CHERNIY, A.V. DOLYA
Features of electric drive helical rolling mills

This article provides information about the main types of electric helical rolling mills and their possible impact on energy and power parameters of the rolling process. Considers the advantages of AC drive with frequency control as an energy-saving factor of helical rolling.

УДК 665.7.033.22 Н.И. ЫНТЫМАҚОВА, Л.И. БАЙТЛЕСОВА

Условия образования отложений парафина и методы борьбы с ними

В статье рассмотрены условия образования парафиновых отложений, а также представлены методы борьбы с ними.

ӘОЖ 665.7.033.22 Н.И. ЫНТЫМАҚОВА, Л.И. БАЙТЛЕСОВА

Парафин шөгінділерің қалыптасуы шарттары және олармен күресу тәсілдері

Мақалада парафинді шөгінділердің қалыптасу жағдайлары қарастырылған, сонымен қатар олармен күресу тәсілдері көрсетілген.

UDC 665.7.033.22 N.I. YNTYMAKOVA, P.I. BAYITLESOVA

Terms paraffin deposition and abatement techniques

In this article the conditions of paraffin deposits formation and its methods of controlling are described.

УДК 615.256.4:615.451.16:615.014.24
А.М. АЛЬМАГАМБЕТОВ, А.Ш. АТАНБАЕВ, Г.Ш. ЖАҚСЫБАЕВА, Г.Н. МУСИНА, Ж.С. ҚАЛДЫБАЕВА, Г. ХАБДОЛДА, Б.И. ТУЛЕУОВ, С.М. АДЕКЕНОВ
Оптимальная технология выделения экдистерона-субстанции адаптогенных лекарственных средств из *ACANTHOPHYLLUM GYPSOPHYLOIDES Rgl*

Проведены исследования по оптимизированию технологии выделения экдистерона-действующего вещества многих лекарственных средств из ранее неизученного на экдистероиды растения колючелистника качимовидного (*Acanthophyllum gypsophyloides* Regel).

УДК 615.256.4:615.451.16:615.014.24
О.У. КУАТБАЕВ, Г. ХАБДОЛДА, Е.А. БАЙЖИГИТ, Г.Ш. ЖАҚСЫБАЕВА, Б.И. ТУЛЕУОВ, В.А. ХРИПАЧ, С.М. АДЕКЕНОВ
Оптимальная технология выделения полиоксистероидов из экдистероидсодержащего растительного сырья смолевки кустарничковой *SILENE FRUTICULOSA* (Pall.) Schischk

Проведены исследования по оптимизированию технологии выделения полиоксистероидов – экдистероидов и brassinостероидов из экдистероидсодержащего растения смолевки кустарничковой (*Silene fruticulosa* (Pall.) Schischk.) семейства *Caryophyllaceae* Juss.

УДК 547.976 Ж.С. КАЛДЫБАЕВА, Г.Н. МУСИНА, Г. ХАБДОЛДА, Г.Ш. ЖАҚСЫБАЕВА
Изучение химического состава надземной части экдистероидсодержащего растения *Acanthophyllum gypsophyloides* Regel

В данной статье было написано о колючелистнике качимовидного (*Acanthophyllum gypsophyloides* Regel.) то что, это растение в основном содержит тритерпеновые сапонины, где их содержание доходит до 12%

УДК 614.841.45 А.А. ЧЕРНЫШЕВА, В.Л. ЛЕХТМЕЦ, А.М. ПАЛМАНОВА
Методики оценки риска на предприятиях

Статья посвящена вопросам оценки безопасности производства, которая является одной из актуальных тем в настоящее время. В данной статье предложен краткий обзор различных существующих теорий, которые помогут выявить, изолировать и в конечном итоге устранить факторы, способствующие возникновению несчастных случаев или являющиеся их непосредственной причиной.

ӘОЖ 615.256.4:615.451.16:615.014.24
Ә.М. ӘЛМАҒАМБЕТОВ, А.Ш. АТАНБАЕВ, Г.Ш. ЖАҚСЫБАЕВА, Г.Н. МУСИНА, Ж.С. ҚАЛДЫБАЕВА, Г. ХАБДОЛДА, Б.И. ТУЛЕУОВ, С.М. ӘДЕКЕНОВ
Адаптогендік дәрілік заттардың негізгі әсер етуші заты-экдистеронды қаңбақ тәрізді бозтікпен өсімдігінен бөліп алу технологиясын оңтайландыру

Көптеген дәрілік заттардың негізгі әсер етуші заты-экдистеронды бұрын экдистероидтарға зерттелмеген қаңбақ тәрізді бозтікпен (*Acanthophyllum gypsophyloides* Regel.) өсімдігінен бөліп алу технологиясын оңтайландыру бойынша зерттеулер жүргізілген.

ӘОЖ 615.256.4:615.451.16:615.014.24
О.У. КУАТБАЕВ, Г. ХАБДОЛДА, Е.А. БАЙЖИГИТ, Г.Ш. ЖАҚСЫБАЕВА, Б.И. ТУЛЕУОВ, В.А. ХРИПАЧ, С.М. АДЕКЕНОВ
Бұташық сылдыршап *SILENE FRUTICULOSA* (PALL.) SCHISCHK. Өсімдік шикізатынан полиоксистероидтарды бөліп алудың оңтайлы технологиясы

Caryophyllaceae Juss. тұқымдасына жататын экдистероидқұрамдас бұташық сылдыршап *Silene fruticulosa* (Pall.) Schischk. өсімдігінен полиоксистероидтар – экдистероидтар және brassinостероидтарды бөліп алу технологиясын оңтайландыру бойынша зерттеулер жүргізілген.

ӘОЖ 547.976 Ж.С. КАЛДЫБАЕВА, Г.Н. МУСИНА, Г. ХАБДОЛДА, Г.Ш. ЖАҚСЫБАЕВА
Құрамында эдкдистероиды бар өсімдіктің *Acanthophyllum gypsophyloides* Regel жер үсті бөлігінің химиялық құрамын зерттеу

Бұл мақалада колючелистник качимовидный (*Acanthophyllum gypsophyloides* Regel.) өсімдігінің негізгі құрамында тритерпендік сапониндері бар және оның құрамы 12% дейін жетеді екені туралы жазылған.

ӘОЖ 614.841.45 А.А. ЧЕРНЫШЕВА, В.Л. ЛЕХТМЕЦ, А.М. ПАЛМАНОВА
Өндіріс орындарындағы тәуекелді бағалау әдістемесі

Мақала қазіргі кездегі көкейкесті мәселе болып табылатын өндірістің қауіпсіздігін бағалау сұрақтарына арнаулы. Мақалада келеңсіз жағдайлардың немесе оның тікелей себебінің пайда болуына септігін тигізетін факторларды анықтап, оқшаулап және соңында осы факторларды жоюға көмектесетін әр түрлі бар теорияларға қысқаша шолу ұсынылған.

UDC 615.256.4:615.451.16:615.014.24
A.M. ALMAGAMBETOV, A.SH. ATANBAEV, G.SH. ZHAKSYBAYEVA, G.N. MUSINA, J.S. KALDYBAYEVA, G. KHABDOLDA, B.I. TULEUOV, S.M. ADEKENOV
Optimal allocation of technology-ecdysterone substance adaptogenic drug from *ACANTHOPHYLLUM GYPSOPHYLOIDES Rgl*.

Researches on an optimization of technology of release of ecdysterone-active ingredient of many medicines from the plant of a *Acanthophyllum gypsophyloides* Regel. which is earlier not studied on ecdysteroids.

UDC 615.256.4:615.451.16:615.014.24
O.U. KUATBAYEV, G. KHABDOLDA, E.A. BAYZHIGIT, G.SH. ZHAKSYBAYEVA, B.I. TULEUOV, V.A. KHRIPACH, S.M. ADEKENOV
Best technology of isolation polioksisteroids vegetable material campion shrub *SILENE FRUTICULOSA* (PALL.) SCHISCHK.

Studies on optimization technology selection polioksisteroids - ecdysteroids and ecdysteroid brassinosteroids from plant shrub campion (*Silene fruticulosa* (Pall.) Schischk.) family *Caryophyllaceae* Juss.

UDC 547.976 J.S. KALDYBAYEVA, G.N. MUSINA, G. KHABDOLDA, G.SH. JAKSYBAYEVA
The study of the chemical composition of the aerial part of the plant ecdysteroid *Acanthophyllum gypsophyloides* Regel
This article was written about kolyuchelistnik kachimovidnogo (*Acanthophyllum gypsophyloides* Regel.) The fact that this plant is mainly contains triterpene saponins where their contents up to 12%

UDC 614.841.45 A.A. CHERNYSHEVA, V.L. LEKHTMEC, A.M. PALMANOVA
Methods of risk assessment in manufactures

The article is devoted to the safety assessment of production, which is one of the topical issues at the moment. This article offers a very brief overview of the various existing theories that help to identify, isolate and eventually eliminate the factors that contribute to accidents or are their direct cause.

УДК 004.588 (547.3) Б.С. АХМЕТОВ, А.Ф. ТУЗОВСКИЙ, В.В. ЯВОРСКИЙ, А.О. СЕРГЕЕВА, Г.Ш. ЖАҚСЫБАЕВА
Semantic annotation of educational resources portal of the university

В статье рассмотрены особенности формирования ресурсного центра учебных материалов университета. Описаны его функции, а также принципы описания ресурсов для организации эффективного поиска.

ӘОЖ 004.588 (547.3) Б.С. АХМЕТОВ, А.Ф. ТУЗОВСКИЙ, В.В. ЯВОРСКИЙ, А.О. СЕРГЕЕВА, Г.Ш. ЖАҚСЫБАЕВА
Университет порталының оқу қорларын семантикалық анноттау

Мақалада университеттің оқу материалдарының қор орталығын құрудың ерекшеліктері қаралған. Олардың функциялары, сондай-ақ іздеуді пайдалы ұйымдастыру үшін қорды хаттаудың принциптері жазылған.

UDC 004.588 (547.3) B.S. AKHMETOV, A.F. TUZOVSKIY, V.V. YAVORSKIY, A.O. SERGEYEVA, G.SH. JAKSYBAEVA
Semantic annotation of educational resources portal of the university

In the article there are considered the peculiarities of formation of the resource center for educational materials of the University. Describes its functions and principles of resource description for efficient search.

УДК 658.518.3 М.К. ИБАТОВ, Н.М. ОМАРОВА

Управление современной организацией в контексте организационной культуры

В статье рассмотрены существующие типологии организационной культуры. Изучен процесс управления изменениями в организации.

ӘОЖ 658.518.3 М.К. ИБАТОВ, Н.М. ОМАРОВА

Қазіргі замандағы ұйымдастырушылық мәдениеттің контексте басқаруы

Мақалада қазіргі замандағы ұйымдастырушылық тотастырулуы қарастырылады. Ұйымда өзгерістерді меңгеру үрдісі зерттелінді.

UDC 658.518.3 M.K. IBATOV, N.M. OMAROVA

Management of the modern organization in the context of organizational culture

The article examines the existing typology of organizational culture. The process of managing change in the organization.

УДК 338.244.42 Ю.П. ЕХЛАКОВ, В.В. ЯВОРСКИЙ, А.О. СЕРГЕЕВА

Принципы формирования производственной геоинформационной системы предприятия

В статье рассмотрены принципы описания инженерной инфраструктуры предприятия на основе промышленной геоинформационной системы. Представлен структурный состав системы и функции каждой ее части.

ӘОЖ 338.244.42 Ю.П. ЕХЛАКОВ, В.В. ЯВОРСКИЙ, А.О. СЕРГЕЕВА

Өндірістік кәсіпорынның геоақпараттық жүйесін жасау принциптері

Мақалада өндірістік геоақпараттық жүйенің негізінде кәсіпорынның инженерлік инфрақұрылымын хаттау принциптері қаралған. Оның әр бөлігінің функциясы мен жүйенің құрылымды құрамы берілген.

UDC 338.244.42 YU.P. EKHLAKOV, V.V. YAVORSKIY, A.O. SERGEYEVA

Principles of formation of the production of geographic information system of the enterprise

In the article there are considered the principles of the description of the engineering infrastructure of the enterprise on the basis of geoinformation systems industrial. The structural composition of the system and the functions of each part are represented.

ББК 74.58 Т.С. БАЙГАБАТОВ

Педагогическое общение как основная форма взаимодействия преподавателя со студентами

В статье рассмотрены функция педагогического общения. Особое внимание уделено стилю общения, используемый в практике вузовского преподавателя. Даны отдельные рекомендации по совершенствованию педагогического общения в организации и реализации учебного процесса в вузе.

ББК 74.58 Т.С. БАЙГАБАТОВ

Педагогикалық жанасушылық сияқты оқытушының әрекеттестігінің негізгі пішіні студенттермен

Доцент Байгабатов Т.С. мақаласы оқытушы мен студенттердің қарым қатынасындағы педагогикалық тілдесуге арналған. Мақалада педагогикалық тілдесудің функциялары және тілдесу барысында оқытушының қолданатын стилдері қаралған.

BBK 74.58 T.S. BAYIGABATOV

Pedagogic communication as main born of interaction between teacher and students

The article considers functions of pedagogic communication. Special attention is granted to communication. Style used by teacher in his practice home particular recommendations have been given in terms of how to improve pedagogic.

УДК 502.7 Г.Ш. ЖАҚСЫБАЕВА, З.С. ГЕЛЬМАНОВА, М.К. ИБАТОВ, А.А. СМАИЛОВА

Научно-методологические основы формирования экологической культуры у студентов

Статья посвящена вопросам становления и теоретического осмысления экологии, проблем в науке, их актуальность и значимость для хозяйства. Раскрытие в учебно-воспитательном процессе экологических проблем, это направление определяется целым рядом терминов («природоохранительное образование», «экологическое образование»).

ӘОЖ 502.7 Г.Ш. ЖАҚСЫБАЕВА, З.С. ГЕЛЬМАНОВА, М.К. ИБАТОВ, А.А. СМАИЛОВА

Студенттерге экологиялық мәдениетті қалыптастырудың әдістемелік негіздері

Мақала экологияның қалыптасу және теориялық ұғыну, ғылымдағы мәселелері және олардың шаруашылық үшін өзектілігі мен маңыздылығы сурақтарына арналған. Экологиялық мәселелерді оқу процесінде ашу.

UDC 502.7 G.SH. JAKSYBAEVA, Z.S. GELMANOVA, M.K. IBATOV, A.A. SMAILOVA

Scientific and methodological bases of students' ecological culture formation

Article is devoted to questions of formation and theoretical judgment of ecology, problems in science, their relevance and the importance for economy. This direction connected with disclosure in teaching and educational process of environmental problems is defined by a number of terms ("nature protection education", "ecological education").